

Міністерство освіти і науки України
Сумський державний університет

**Економіка та менеджмент:
перспективи розвитку**

**Экономика и менеджмент:
перспективы развития**

**Economics and management:
development perspectives**

Матеріали
IV Міжнародної науково-практичної конференції
(Суми, 20 листопада 2014 року)

Суми
Сумський державний університет
2014

3. <http://www.unesco.org/new/ru/unesco/events/prizes-and-celebrations/celebrations/international-days/international-day-for-disaster-reduction-2012/>.

4. <http://www.climateinfo.org.ua/>.

Науковий керівник: к.е.н., доц. Петрушенко М.М.

АНАЛІЗ ЕКОНОМІЧНОГО АСПЕКТУ «ЦИФРОВОГО РОЗРИВУ»

Омельяненко В.А., асистент

Сумський державний університет (Україна)

Інформаційна глобалізація є одним з найбільш показових інтеграційних процесів, що протікають сьогодні в рамках та під впливом глобалізації, що включає в себе розвиток комунікацій, створення глобальних інформаційних мереж, комп'ютеризацію багатьох сфер життєдіяльності. Найважливішим процесом інформаційної глобалізації є інформатизація – організаційний соціально-економічний і науково-технічний процес створення оптимальних умов для задоволення інформаційних потреб і реалізації прав громадян, органів державної влади, органів місцевого самоврядування, організацій, суспільних об'єднань на основі формування та використання інформаційних ресурсів.

В 2011 р. McKinsey Global Institute оцінив, що внесок Інтернету до ВВП склав 3,4% у країнах «великої вісімки» плюс Південна Корея, Швеція, Бразилія, Китай та Індія [4]. Однак більшість інших країн набагато менше використовують можливості інформаційної глобалізації, що призводить до «цифрового розриву» («цифрової нерівності»).

Проблема «цифрового розриву» у США виявилася в центрі суспільної уваги після публікації ще в 1999 р. результатів дослідження використання телекомунікаційних технологій у США. Доповідь Міністерства торгівлі США «Провал у Мережі: Визначення цифрового розриву» містила статистику, що свідчить про існування нерівності серед громадян США у використанні інформаційних і телекомунікаційних технологій (ІКТ), обумовленого економічними, расовими й іншими демографічними розходженнями.

Проблема цифрового розриву недовго залишалася чисто американським надбанням. В результаті акцент став зміщатися на технологічну нерівність на міжнародному рівні, що може призвести до подальшого поглиблення й економічної та соціальної нерівності, результатом чого, у свою чергу, стане зростання нестабільності у світі. На саміті країн «великої вісімки» в 2000 р. було прийнято «Хартію глобального інформаційного співтовариства», де поняття цифрового розриву вперше було введено у світовий контекст, а забезпечення доступності інформаційних технологій в світі було оголошено основним принципом розвитку.

Дослідження Jupiter Communications, показало, що в США цифровий розрив визначається не стільки етнічними або віковими розходженнями, скільки економічною нерівністю. Різниця між багатими та бідними визначає глибину цифрового розриву як між країнами, так і між соціальними шарами всередині цих країн. Це відбувається в силу того, що доступ до інформаційних технологій обмежений високим грошовим порогом як для держави, так і для населення [1].

Окремі шляхи подолання розриву можна знайти у звіті «Раціональна політика усунення цифрового розриву. Найкращі світові практики», підготовленому Economist Intelligence Unit за підтримкою компанії Tele2. В основі даного документа лежить велике кабінетне дослідження та широкомасштабні інтерв'ю з експертами з більш ніж 10 країн. У ньому описуються передові методи ліквідації цифрового розриву, застосовувані в державному та приватному секторах в різних країнах світу.

Визначаючи цифровий розрив, автори звіту розглядають його не просто як технологічне явище з точки зору доступу до ІКТ та їх використання. Вони схиляються до більш широкого тлумачення, вважаючи, що розрив є різновидом соціального розшарування у зв'язку з нерівними можливостями доступу, застосування та формування знань шляхом використання ІКТ. Для охоплення всього економічного та соціального потенціалу інформаційного суспільства звіт визначає шість напрямів, де ефективна політика може збільшити масштаби онлайн-доступу. Бізнес-аналіз ситуації повинен проводитися на найвищих рівнях управління, щоб вище керівництво могли розставити пріоритети та визначити стратегічні цілі.

Також в силу ряду причин можливості впровадження «просунутих» ІКТ у країнах з низьким і середньому рівнем доходу відрізняються від можливостей, що існують у розвинених країнах. У цьому контексті ключовими факторами є, зокрема, наявність та якість інфраструктури, пов'язаної з ІКТ, рівень витрат і пробіли в нормативно-правовій базі щодо питань захисту даних і конфіденційності.

Таким чином, з переміщенням значної частини інформації та послуг в «online», соціально-економічні переваги інформаційного суспільства стрімко зростають. А в той час як дана тенденція володіє значним потенціалом, країни, не включені в цифрову економіку, виявляються в більш не вигідному положенні через створення нових вимог до органів управління на всіх рівнях з подолання розривів та отримання економічних вигод.

1. Горный Е. Цифровой разрыв: факты и мифология [Электронный ресурс]. – Режим доступа: http://www.zhurnal.ru/staff/gornyy/texts/digital_divide.html

2. Доклад об информационной экономике 2013 год. Экономика облачных технологий и развивающиеся страны [Электронный ресурс]. – Режим доступа: http://unctad.org/en/PublicationsLibrary/ier2013overview_ru.pdf

3. Манойло А.В. Государственная информационная политика в особых условиях [Электронный ресурс]: Монография. М.: МИФИ, 2003. – 388 с. – Режим доступа:

http://www.eartist.narod.ru/text24/0035.htm#_ftn4 4. Чачин П. Как уменьшить цифровой разрыв? [Электронный ресурс] // PC Week/RE/. – 2012. – №31 (816). – Режим доступа: <http://www.pcweek.ru/infrastructure/article/detail.php?ID=143778>

ЕКСПОРТНИЙ ПОТЕНЦІАЛ АГРАРНОГО СЕКТОРУ НАЦІОНАЛЬНОЇ ЕКОНОМІКИ

Прокопенко О.В., д.е.н., проф.

Сумський державний університет (Україна), Вища школа економіко-гуманітарна (м. Бельсько-Бяла, Республіка Польща)

Домашенко М.Д., к.е.н., ст. викл., **Юсупова М.Ф.**, студент
Сумський державний університет (Україна)

У сучасному світі, в умовах глобалізації та інтеграції, жодна країна не може існувати відокремлено від інших. Всі держави інтегровані у зовнішньоекономічні зв'язки і Україна не є виключенням. Постає питання виокремлення та розвитку такої галузі економіки, продукти якої користувалися б широким попитом на зовнішньому ринку, що сприяло б зростанню конкурентних переваг національної економіки.

Перспективною та стратегічно важливою галуззю української економіки є аграрно-промисловий комплекс, розвиток якого сприятиме зростанню всіх макроекономічних показників національної економіки. Саме тому, актуальності набуває питання ефективного управління потенціалом розвитку галузі на основі створення ефективного механізму управління.

Різні вчені та дослідники по-різному визначають «експортний потенціал національної економіки». Одні, що це частина загального економічного потенціалу, що здатна відтворювати свої конкурентні переваги на зовнішньому ринку або обсяг благ, які національна економіка може створити і реалізувати за межі держави, а інші, що це здатність виробляти і реалізовувати на конкретних закордонних ринках у перспективі конкурентоспроможні товари та послуги при досягнутому рівні розвитку економіки і системі організаційно-економічної підтримки експорту.

Авторами запропоновано визначати експортний потенціал національної економіки, як сукупність ресурсів та можливостей економіки країни, які можуть бути використані для створення конкурентоспроможної продукції, зорієнтованої на зарубіжних споживачів.

Оцінка експортного потенціалу має проводитись на основі методики, що передбачає комплексну оцінку всіх існуючих складових потенціалу, а саме оцінку фінансової, інтелектуально-кадрової, інвестиційної, правової, виробничої, технічної складових потенціалу. Варто зазначити, що оцінка експортного потенціалу обсягами фактично здійсненого експорту можлива лише для виробничих підприємств, які є власниками експортованого товару